

GLEDALIŠKI LIST

SEZONA
1923/24

ŠTEVILKA 22

IZDAJA UPRAVA
NARODNEGA
GLEDALIŠČA
V LJUBLJANI

KOSTA VUKAŠINOVIĆ

LJUBLJANA, Dunajska cesta šte. 1/a
Palača Ljubljanske kreditne banke

Trgovina modnih čevljev in usnjatih izdelkov:

== Listnice - Damske torbice ==

Polovalni usnjati predmeti i. dr.

Samoprodaja in zaloga izdelkov tovarne „PETOVIA“, d. d.

Jadranska banka BEOGRAD

Dionička glav. ... Din 60,000.000

Rezerva Din 30,000.000

Podružnice:

Bled, Cavtat, Celje, Dubrovnik, Hercegnovi, Jelsa, Jesenice, Ljubljana, Maribor, Metković, Prevalje, Sarajevo, Split, Šibenik, Tržič, Zagreb,

Amerikanski odio.

Naslov za brzojavke: Jadranska

Afilirani zavodi:

Jadranska banka: Trst, Opatija, Wien, Zadar; Frank Sakser State Bank, Cortland Street 82, New-York City, Banco Yugoslavo de Chile, Valparaiso, Antofagasta, Punta Arenas, Puerto Natales, Porvenir.

Najfinejša svetlobna telesa

za stanovanja, vile, banke, bare, kine itd. kakor:

lestence, namizne, stoječe svetiljke itd. itd.

v vsakem poljubnem slogu, tudi po doposlanih načrtih, izdeluje v kovini, lesu, svili, steklu itd. edina jugoslovenska

Svetlobna industrija „VESTA“.

Naročila samo na atelje „VESTA“, Ljubljana, Kolodvorska ul. 8/1.

SPORED.

DRAMA.

Začetek ob 8. uri zvečer.

Sobota,	22. marca	Cezar in Kleopatra.	Premijera	Izven
Nedelja,	23. "	Cezar in Kleopatra		Izven
Ponedeljek,	24. "	Zaprto.		
Torek,	25. "	Kamela skozi uho šivanke		Izven
Sreda,	26. "	Tri maske — Smešne precijoze		
		— Priljudni komisar.		Red A
Četrtek,	27. "	Ašantka		Red B
Petek,	28. "	Cezar in Kleopatra		Red E
Sobota,	29. "	Faun. (Udruženje)		Izven
Nedelja,	30. "	Cezar in Kleopatra		Izven
Ponedeljek,	31. "	Kamela skozi uho šivanke		Red C

OPERA.

Začetek ob pol 8. uri zvečer.

Sobota,	22. marca	Poljub		Red A
Nedelja,	23. "	Carmen.	Ljudska predstava	Izven
Ponedeljek,	24. "	Zaprto.		
Torek,	25. "	Madame Butterfly,	gostovanje	
		ge Debicke		Izven
Sreda,	26. "	Zaprto.		
Četrtek,	27. "	Traviata	gostovanje ge Debicke	Red D
Petek,	28. "	Možiček in plesni večer		Red F
Sobota,	29. "	Rigoletto,	gostovanje ge De-	
		bicke		Izven
Nedelja,	30. "	Faust,	gostovanje ge Debicke	Izven
Ponedeljek,	31. "	Zaprto.		

Uprava si pridržuje pravico spremembe sporeda in zasedbe.

Priporoča se
stara, solidna
tvrdba

J. Maček

največja zaloga
oblek na
Aleksandrovi cesti
samo št. 12

Cezar in Kleopatra.

Historična komedija v petih dejanjih (osmih slikah).

Spisal: Bernard Shaw. Prevel: O. Župančič.

Režiser: O. ŠEST.

Cezar	g. Putjata
Kleopatra	ga Nablocka
Ptolomej, nje desetletni brat	gna Gorjupova
Rufio, rimski poveljnik	g. Skrbinšek
Britannus, cesarjev tajnik	g. Peček
Pothinus, Ptolomejev varuh	g. Lipah
Theodotus, Ptolomejev vzgojitelj	g. Terčič
Achillas, vojskovodja	g. Kurent
Ftateeta, Kleopatrina dvornica	ga Marija Vera
Apollodorus, Sicilec	g. Drenovec
Belzanor, poveljnik Kleopatrine telesne straže	g. Cesar
Bel Affris, čuvar v templju	g. Medven
Perzijec, iz Kleopatrine telesne straže . . .	g. Plut
Lucius Septimius, tribun	g. Gregorin
Charmian, } Kleopatrini sužnji {	gna Ježkova
Iras, }	gna Juvanova
Harfinistka	gna Slavčeva
Star godbenik	g. Smerkolj
Prvi uradnik	g. Kumar
Drugi uradnik	g. Markič
Ranjeni vojak	g. Kumar
Major Domus	g. Medven
Centurio	g. Sancin
Nubijec	g. Jerman

Stražniki, Rimljani, sužnji, Ptolomejevo spremstvo.

Godi se v Egiptu 48. in 47. leta pred Kristom.

Po tretji, peti, sedmi sliki daljše pavze.

Godbo zložil kapelnik Balatka.

1. slika. Dvorišče pred Kleopatrino palačo. 2. slika. Puščava s sfingo.
3. slika. Dvorana v Kleopatrini palači. 4. slika. Dvorana v Aleksandriji.
5. slika. Na pomolu. 6. slika. Budoar Kleopatre. 7. slika. Na strehi palače.
8. slika. Esplanada pred palačo.

Kamela skozi uho šivanke.

Veseloigra v treh dejanjih. Češko spisal F. Langer, prevel O. Š.

Režiser: ZV. ROGOZ.

Peštova.	ga Juvanova
Pešta.	g. Šest
Zuzka	ga Rogozova
Joe Vilim, veletrgovec.	g. Skrbinšek
Alan Vilim, njegov sin	g. Rogoz
Bezchyba, bančni ravnatelj	g. Lipah
Andrejs, svetnik.	g. Gregorin
Dama.	ga Wintrova
Gospodična	gna Ježkova
Sluga	g. Sancin
Fantič	g. Tavčar

Razdobji med dejanji trajata po tri mesece. Čas: sedanjost.

V. BEŠTER ATELJE „HELIOS“

Oglejte si slike, Aleksandrova cesta 5

GRIČAR & MEJAČ

LJUBLJANA, ŠEJENBURGOVA ULICA 3

ZALOGA OBLEK
ZA DAME,
GOSPODE IN OTROKE

VOGAL
KNAFLJEVE ULICE

TRI MASKE.

Drama v enem dejanju. Spisal Charles Méré. Poslovenil F. J.

Režiser: O. ŠEST.

Prati della Corba	g. Skrbinšek
Rdeči harlekin	g. Rogoz
Puščavnik	g. Terčič
Pavliha	g. Plut
Paolo della Corba	g. Gregorin
Mancecca	ga Wintrova
Viola Vescotelli	ga Juvanova

Godi se v korziški vasi na pustni torek 1. 1820.

SMEŠNE PRECIJOZE.

Komedija v enem dejanju. Spisal Molière. Poslovenil F. J.

Režiser: g. PUTJATA.

La Grange	g. Sancin
Du Croisy	g. Bertok
Gorgibus, meščan.	g. Cesar
Madelon, njegova hči	gna Juvanova
Cathos, njegova nečakinja	gna Slavčeva
Marotte, služkinja pri Gorgibusovih	gna Ježkova
Almanzor, lakaj	g. Pleničar
Marquis Mascarille	g. Putjata
Vicomte Jodelet	g. Medven
Prvi nosilec	g. Markič
Drugi nosilec	g. Kurent
Prvi godec	g. Kumar
Drugi godec	g. Jan

Več lakajev.

Godi se v Gorgibusovi hiši v Parizu. Čas: XVII. stoletje.

PRILJUDNI KOMISAR.

Komedija v enem dejanju. Spisal Georges Courteline. Poslovenil F. J.

Režiser: O. ŠEST.

Komisar	g. Peček
Floche	g. Šest
Breloc	g. Lipah
Gospod	g. Jerman
Stražnik Lagrenaille	g. Sancin
Stražnik Garrigou	g. Smerkolj
Punez	g. Danilo
Gospa Flocheva	ga Rakarjeva

Godi se v Parizu. Čas: sedanost.

AŠANTKA.

Poljsko pisal W. Perzyński. Poslovenil dr. V. Mole.

Režiser: B. PUTJATA.

Edmund Łoński	g. Peček
Bratkovski, njegov stric	g. Danilo
Kręcki, prijatelj Łońskiego	g. Terčič
Romorski, slikar	g. Medven
Lutoborski, posestnik	g. Cesar
Ravnatelj	g. Plut
Franek, natakár	g. Putjata
Jan, sluga Łońskiego	g. Jerman
Vładka	ga Šetinska
Viola, njena prijateljica	gna Juvanová
Mamka	gna Rakarjeva

Prvo in tretje dejanje v Varšavi, drugo v Florenci.

Čas: sedanjost.

IG. KLEINMAYR & FED. BAMBERG, dr. z o. z., LJUBLJANA.

Pravkar izšlo: Edmond Rostand: *Cyrano de Bergerac*. Herojska komedija v petih dejanjih. Poslovenil Oton Župančič. Cena 65 Din.

Francoska književnost zadnjih 50 let morda ne premore dela, ki bi bilo v svoji dovtnosti, vznešenosti in sijaju besede tako tipično francosko, kakor je Rostandov „Cyrano“. Z duhom poet, z vnanostjo nosata grdoba; srce polno ljubezni, usta prekipeljavajoča od posmeha nad seboj; lev, ki bi si mogoče priboriti svet in se ne upa dvigniti oči od žene, ki jo ljubi – evo vam junaka te čudov. te komedije! „Cyrano de Bergerac“ je uvrščen v letošnji repertoar ljubljanskega Narodnega gledališča.

Salon za dame in gospode

EMIL NAVINŠEK

šef vlasuljar slov. opere in drame v Ljubljani

Izposojevalnica gledaliških lasulj in potrebščin

POLJUB.

Narodna opera v dveh dejanjih (treh slikah). Besedilo spisala
El. Krasnohorská. Vglasbil Bedřich Smetana.

Dirigent: A. BALATKA.

Režiser: P. DEBEVEC.

Oče Paloucký	g. Zathey
Vendulka, njegova hči	ga Lewandovska
Martinka, njena teta	ga Borova
Barča, služkinja pri Palouckých	gna Rozumova
Luka, mlad vdovec.	g. Kovač
Tomeš, njegov sorodnik	g. dr. Rigo
Matevž, tihotapec	g. Zupan
Obmejni stražnik.	g. Mohorič

Kmetje, sosedge, tihotapci.

Godi se na severočeški meji okrog leta 1850.

1. slika: Mlad vdovec Luka pride k Palouckim prosit za roko hčerke Vendulke. Luka jo prosi poljuba vpričo vseh, toda Vendulka mu ga noče dati. To ujezi zaljubljenca tako, da odide v vas in se vrne pod Vendulkino okno z godci in dekleti, češ, če mi ga ti nočeš dati, mi ga bo dala pač katera druga. To je Vendulki preveč: užaljena zapusti očetov dom ter odide v hribe k svoji teti Martini.

V 2. sliki smo pri tihotapcih, katere vodi stari Matouš. Luka, ves nesrečen in potrtn, sklene na prigovarjanje Tomaševo, prositi Vendulko odpuščanja in se z njo spraviti. Vse to pa sliši stari Matouš. Nato prideta Vendulka in njena teta, ki jo nagovarja, naj se i ona posveti tihotapstvu. Teta z Vendulko ni zadovoljna, češ, da je preveč strahopetna, in jo zato odpelje nazaj k sebi v gorsko kočo.

3. slika je samo žareče jutro. Barča pride povedat Vendulki veselo novico: Luka prihaja s pričami, da se z njo spravi in jo zasnubi. Med obema oživi tiha ljubezen, Vendulka mu dá poljub in zlomi s tem v ženski plemenitosti svojo trmo.

Dobrovoljačka banka, d.d. v Zagrebu
podružnica **LJUBLJANA**

Telef. inter. št. 5 in 720

Dunajska cesta št. 31

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje

Madame Butterfly.

Opera v treh dejanjih. Besedilo po japonski tragediji napisala
L. Illica in G. Giacosa. Vglasbil G. Puccini.

Dirigent: L. MATAČIĆ.

Režiser: V. SEWASTIANOW.

Madame Butterfly (Cio-Cio-San)	ga Debicka k. g.
Suzuki, njena služabnica	gna Rewiczewa
F. P. Pinkerton, častnik mornarice S. U. A.	g. Kovač
Kate Pinkerton	ga Smolenskaja
Sharpless, ameriški konzul v Nagasaki	g. Cvejić
Goro	g. Mohorič
Princ Yamadori	g. Šubelj
Bonzo	g. Zupan
Yakuzidé	g. Bekš
Komisar	g. Pugelj
Uradnik	g. Drenovec
Mati Cio-Cio-Sane	ga Lumbarjeva
Sestrična Cio-Cio-Sane	gna Koreninova

Sorodniki, prijatelji in prijateljice Cio-Cio-Sane, sluga.

Godi se v mestu Nagasaki na Japonskem dandanes.

Zopet Puccini na našem odru. Priznajmo, vsi radi poslušamo njegovo glasbo, ki res osvaja srca poslušalcev. Veliki mojster, ki nas je v tekoči sezoni očaral s svojo Boheme, v prošli s Tosko, nas je znova posetil. Daleč nekje so njegove misli, daleč, kjer se dviguje krasni Nagasaki sredi krizan-tem in črešenj na divnem gričku v mali hišici.

Prelepa mala Butterfly pride, spremljana od prijateljic, pozdravit do-spelega mornarskega častnika Pinkertona, ki se raduje s svojim prijateljem Sharplessom krasote narave in uživa nje čare. Mladi Amerikanec se v šali hoče ženiti na »devetstoindevetdeset let«, kot je japonski običaj, a iz te šale nastane resnica. Komisar nastopi in naznani navzočnim, da Cio-Cio-San in F. P. Pinkerton stopata v zakon, kar potrđita s svojeročnimi podpisi. Nato se praznuje svatba. A naenkrat se čuje iz dalje glas Bonza in sorodnikov male Butterfly, ki prihaja vedno bliže in preklinja nevernico. Vsi odidejo. Noč nastane. Iz pristana vstaja megla, lučke migljajo, vse je tiho, tu pa tam vzblesiti zvezda. Prekleta, a srečna Butterfly išče v objemu svojega ženina pozabljenja in sreče.

Pinkerton odpotuje.

Mnogo časa mine. Butterfly živi zapuščena s svojo služkinjo Suzuki sredi cvetočega gaja v hišici na gričku v Nagasaki. Obljube Pinkertona so pozabljene, a ona mu ostane zvesta. Roko prince Yamadori odkloni. Nestrpna postaja. Tedaj ji Sharpless prinese pismo in ji pove, da Pinkerton prihaja. Čul se bo topov strel in ona bo srečna. Že ga zre pred svojimi očmi. V težkem pričakovanju ukaže Suzuki, naj natrga cvetlice, ki jih potem na-trosita po sobi, da jo omami njih duh, a svatbena halja, ki jo obleče, naj budi spomine na ono srečno noč.

Tako čakata ženski z otrokom Cio-Cio-Sanini v hišici vso dolgo noč. Kdaj pride zaželeni?

Dani se. Zora vstaja. Vse oživlja. Butterfly še vedno čaka, odkod pride on, ljubljeni. Kaj bo rekel? Kako bo vesel, ko zagleda svoje dete?

Pa Pinkerton je že davno pozabil malo Japonko in se poročil z bogato miss Kate, ki izve o razmerju svojega moža in prosi malo Butterfly od puščanja.

Tega ona ne prenese in si konča življenje.

TRAVIATA.

Opera v treh dejanjih. Besedilo zložil po drami Dumasa „Dama s kamelijami“ F. M. Piave. Vglasbil G. Verdi.

Dirigent: A. NEFAT.

Režiser: V. SEVASTJANOV.

Violetta Valery	ga Debicka k. g.
Flora Bervoix	ga Matačičeva
Annina, služkinja Violette	ga Smolenskaja
Alfred Germont	g. Sowilski
Georg Germont, njegov oče	g. Popov — dr. Rigo
Gaston, Vicomte de Letorieres	g. Mohorič
Baron Douphol	g. Šubelj
Marquis Obigny	g. Pugelj
Doktor Grenvil	g. Debevec
Josip, sluga Violette	g. Perko
Sluga Flore	g. Bekš

Prijatelji Violette in Flore, matadori, picadori, ciganke, sluge
Violette in Flore, maske itd.

Kraj: Pariz in okolica. — Čas: sedanjost.

Prva vprizoritev: 1853 v Benetkah.

Prvo dejanje: Na veselici pri Violetti. Alfred Germont obožuje Violetto in ji prizna svojo ljubezen. Zato mu dá Violetta kamelijo in ga povabi, naj pride zopet, ko bo ta kamelija ovenela. Tudi ona ljubi Alfreda in sklone svoje dosedanje življenje, ki je bilo do sedaj posvečeno veselju, dostojneje in lepše živeti.

Drugo dejanje: Violetta je opustila družbo in živi samo svoji ljubezni. Alfred naj uredi njene stvari v Parizu in naj vse proda. Ko je on odsoten, pride Alfredov oče k Violetti in jo roti, naj pusti Alfreda v miru, ker bi se sicer morala tudi Alfredova sestra odpovedati svoji ljubezenski sreči. Violetta prevzame nase to veliko žrtev in ko se Alfred vrne, se poslovi od njega. On je ne razume. Oče ga spominja na njegov domači kraj. Ko Violetta pove Alfredu, da bo šla kljub obljubi, ki mu jo je dala, zopet na veselico, je on ogorčen in odide.

Izpremembra: Veselica pri Flori, kamor je prišla tudi Violetta. Alfred je v začetku ne mara videti, toda pozneje se vendar spozabi in jo pred vsemi gosti očitno razžali.

Tretje dejanje: Violetta je bolna na smrt. Živela bo še par ur in se poslavlja od sveta. Prihiti Alfred. Zvedel je resnico od svojega očeta, ki mu je tudi dovolil, poročiti se z Violetto. Toda on in oče najdeta Violetto v zadnjih smrtnih bojih in Alfred se komaj še spravi z umirajočo svojo predrago.

RIGOLETTO.

Opera v treh dejanjih. Besedilo po Viktorja Hugoja drami „Le roi s'amuse“. Napisal F. M. Piave, poslovenil A. Funtek.
Vglasbil Giuseppe Verdi.

Dirigent: A. NEFFAT.

Režiser: VASILIJ SEVASTJANOV.

Vojvoda Mantovski	g. Kovač
Rigoletto, njegov dvorni šaljivec . . .	g. Levár
Gilda, hči Rigolettova	ga Debicka k. g.
Giovana	ga Smolenskaja
Sparafucile, bandit	g. Betetto
Magdalena, njegova sestra	gna Sfiligojeva
Monterone	g. Pugelj
Borsa, {	g. Mohorič
Marulo, { dvorniki {	g. Debevec
Ceprano, {	g. Perko
Grofica Ceprano	ga Asejeva
Paž	gna Jeromova
Stražnik	g. Pip

Dvorne dame in kavalirji.

Godi se v Mantovi in okolici v 16. stoletju.

Konfekcija	„ELITE“ : d. z. o. z. : Ljubljana		Lastna izdelava
	Prešernova ulica št. 9		
	največja konfekcijska trgovina — Mojstrsko		
	krojena damska in moška oblačila		
EN GROS		EN DETAIL	

FAUST.

Opera v petih dejanjih, zložil Gounod. Besedilo po Goetheju
napisala J. Barbier in M. Carre.

Dirigent: MATAČIČ.

Režiser: BUČAR.

Faust	g. Sowilski
Mefisto	g. Zathey
Valentin	gg. Popov — dr. Rigo
Wagner.	g. Perko
Margareta.	ga Debicka k. g.
Siebel	gna Korenjakova
Marta	gna Ropasova

Dijaki, vojaki, meščani in meščanke.

Priporočamo vsem rodbinam
KOLINSKO CIKORIJO
izvrsten pridelek za kavo

Specialna trgovina ženskega in moškega sukna
Zaloga belega blaga

Josip Bedrač Aleksandrova c. 12

Cezar in Kleopatra.

To je tretje delo Irca Shawa, ki gre preko odra našega gledališča. Prvi je bil „Androklos in lev“, potem „Črna dama sonetov“, sedaj pa historična komedija o velikem Cezarju.

To, kar podaja Shaw vsebinsko v tej komediji, odgovarja skoraj popolnoma zgodovini. Cezar pride, prav tako kot v zgodovini, oktobra meseca 48. leta v Aleksandrijo in Kleopatra, katero preganja njen mlajši bratec Ptolomej, oziroma njegovi vzgojitelji, išče pri Cezarju zaščite. Cezar jo zopet „ustoliči“, preživi eno leto (47) v njenih apartementih, ima mnogo skrbi in bojov, katerih ga osvobodijo Mithridates Pergamonski. On sam zapusti Kleopatro zrelo za Antonija in jo mahne zopet v nove vojne meteže.

To je epični potek, razvozljanje dogodkov brez konfliktov. Tudi Shaw si ni izmislil nobenega konflikta, ki bi pretvoril epiko v dramatiko. Izmislil si je le intrigo, ki rodi umor in uboj, vendar s tem ne doseže nobenega plusa, kar se tiče dramatičnega, kajti morilec in umorjeni (Ftateeta, Pothinus) nas ne zanimata. Med Cezarjem in Kleopatro ni drame: poznata se in razumeta se, njiju razmerje je od vsega začetka tako, da se po preteku šestih mesecev lahko ločita brez posebne bolesti. V teh šestih mesecih pa se je razvila Kleopatra iz male mucke v prebrisano ptico. In tu tiči skoraj nevidni razvoj drame. V teh petih dejanjih ne postane Cezar junak sam zase in sam iz sebe, temveč mi spoznamo v njem junaka in velikega duha. V tem poslednjem pa tiči krasota Shawove pesnitve.

Shaw ostane zvest samemu sebi in času, v katerem živi. Vsi ti njegovi ljudje govorijo in čutijo prav tako kot mi, ne postajajo patetični, kajti to se ne spodobi. Cezar ima navado in se spozabi enkrat do patetike. Pa blekne Rufio: „Zdaj jo pa imamo bobnečo govoranco“ in Cezar smehlja opusti namen. Sicilijanec Apollodorus je nekak umetnostni entuzijast, nekak član Narodne galerije, in v Cezarjevem sekretarju Britannusu je stresel Shaw nekoliko svoje zlobe nad Angleži. In celo tu nastopi trenutek, ki rodi vseobče odpuščanje, in taka zadeva se posreči samo Shawu:

„Jaz sem Apollodorus, Sicilijanec, umetnik.“

Britannus: Umetnik! Zakaj so dovolili pristop temu vagabundu? Cezar: Le mir, možak! Apollodorus je sloveč patricij, amater.

Britannus: Oprostite, prosim, gospod! Mislil sem, da je umetnik po poklicu.

Zgodba o nekem Oskarju Wildeju je znana in se je tu spomnil nanjo. Morda nehote.

A ne samo historična plat njegove komedije je zanimiva — zanimiv je predvsem njen nesmrtni del — oseba Julija Cezarja samega. Tu je posekal Shaw Shakespearja. — Obdal ga je z atmosfero resničnega dostojanstva — in vse njegovo ravnanje se rodi iz tega dostojanstva. Pri vsem tem pa mu le ni odvzel človeka. Shawov Cezar pije ječmenovca, ljubi praznovati ob raznih prilikah svoj rojstni dan (po večkrat na leto), nima rad, da se ga opozarja na starost in plešo.

— Stara sablja Rufio ga lahko ozmerja kot šolarčka, z vsakim je prijatelj. — Gleda na prehojeno pot, na leta tvorbe z mehkim smehljajem — s smehljajem modrosti.

Vse to njegovo početje pa gleda Kleopatra z občudovanjem. Nihče ni govoril z njo doslej tako odkrito kot dela to Cezar — s toliko dobroto. Ta dobrota pa je bistvo Cezarja, čeprav bi dal odsekati Kleopatri prej glavo, nego da bi izgubil samo eden njegovih legijonarjev roko. V tem razmerju Cezarja do Kleopatre se zrcali cela zgodovinska situacija. Par let pozneje pa postane iz mucke Kleopatre že demon Kleopatra in Antonij izgubi tla vsled nje — Rim vsled Orienta. Umetnost zmaga, par ornamentov, katerim je stavil pred par leti Cezar ponosna vprašanja: „Rim ne ustvarja umetnosti? Ali mir ni umetnost? Vojna ni umetnost? Civilizacija ni umetnost? Vladojanje ni umetnost?“ Vse to Vam dajemo v zameno za par okraskov. Potem v zadnji sliki je trenutek . . . Pretresljiv. Vse govori o življenju, Cezar pa pove, da je truden.

Rufio: Cezar, nerad te pustim v Rim brez ščita, preveč bodal je tam.

Cezar: Nič za to: nazaj grede opravi delo svojega življenja in potem sem dosti dolgo živel. Poleg tega mi je bila zmerom neprijetna misel, da bom umrl; rajši bi bil usmrčen.

Preroška očala nadene Shaw. Shakespeare privede fakt pred gledalca.

* * *

Dva otroka sta Cezar in Kleopatra . . . pod sfingo sedita, obdana od večnosti. Shaw pa je bil poet, tedaj, ko je napisal to pravljico — zgodovinsko pravljico.

Mi jo damo pod luči reflektorjev.

Zdrav, Cezar! Zdrava, Kleopatra!

Citati.

Igralska umetnost je kakor kolovrat, pri katerem sedi sto marljivih delavcev; toda samó genij prinese na vreteno nov vzorec, pri katerem talenti predejo in živijo takó dolgo, dokler ne pride nov genij, ki prinese zopet novejši vzorec.

(Talma „Réflexions sur Lekain“.)

Tisti izvaja svojo umetnost najčistejše, ne krene nikoli od resnice, ki v duhu polni gledališče vsak večer z idealnim občinstvom, pa naj sedi tam kdorkoli. — Toda ali je to idealno občinstvo stalna bolečina, ali je isto v duhu vsakega igralca? . . . kdor je notranje konstruiran kakor hlapec, bo tudi svojemu idealnemu gledalcu omislil mogočno doneče hlapčevske roke in bo njegovemu širokemu nalezljivemu smehu naljubo neizmerno poudarjal in pretiraval vesele momente.

(Gregori, Der Schauspieler.)

Če je kritik misli, da ima pravico biti sodnik, mora poznati zakone in biti objektiven. Ako kritik nastopa kot učitelj, je moral svojo stroko proučiti in mora pojmovati nalogo kot poklic, ki zahteva

odgovornosti. Časopisje pa nastavi za gledališkega kritika človeka, ki piše v gladkem slogu; ali je bil za kulisami, ali je prisostvoval skušnjam, ali je spisal kako dramo, po vsem tem nihče ne vprašuje. Potrebno ni niti, da se je zanimal za teater, temveč prihaja lahko od popolnoma druge stroke. S službo pa ne pride vedno darovitost, zato lahko čitaš najbolj bedaste ocene, katerim bi se ljudje od teatra smejali, če bi ne šlo za kruh in ugled.

(Strindberg, Dramaturgie.)

ABAKUMOV-JUVANČIČ:

Osel.

Orientalška pravljica.

Kvečjemu kak divji gjavr
Ni še čul o modrem Agi,
Zvezdoslovcu slavnoznanem,
Pridigarju in pismarju.

Sodi modro, modro vlada,
Trikrat je že romal v Meko,
In kar bilo je in kar je
In kar še bo, mu je znano.

K njemu prihitel je zadnjič
V silnem strahu revež Ahmet,
Solze mu rosijo lice,
Ves v obupu toži Agi:

«Oj, pomози!» — tarna — «v noči
Vkrala je tatinska roka
Osla mi, ki je edini
Hranil me v obupni bedi!»

«Prav ti je, zakaj ne paziš!»
Ga zavrne strogi Aga,
«In čemu prihajaš k meni?
Mar ti morem jaz pomoči?»

«Vse skrivnosti so ti znane»,
Ihti Ahmet — «in če hočeš,
Lahko mi takoj pokažeš,
Kje, kako naj osla iščem.

Vsmili se me, — prosí verno —
Prerok stokrat te poplača!»
In na zemljo pokleknivši
Poljubuje mu obutev.

Zvezdoslovec se zamisli,
Srce mu je omehčano —
Brzega koraka kmalu
Spe po minareta stopnjah.

Dasi ni še ura prava,
Da prične molitve svoje,
Vendar z običajnim klicom
Pravoverne vabi skupaj.

In prerokovi sinovi,
Kaj jim je za uro časa —
Kmalu se zbero v obilju,
Aga pa začne svoj govor:

«Glejte, temu-le zijalu
Vkrali so ponoči osla,
Pa od mene zdaj zahteva,
Naj mu sivca zopet najdem.

In zakaj bi ne poskusil?
Brze tu pomoči treba,
Ki med vami jo mogoče
Preje najdem kot bi mislil.

Toda rečem vam takoj, da
Oni le od vas mi more
Tu pomoči, ki še nikdar
Stopil ni za ženskim bitjem;

Oni le, ki sredi svojih
Bujnopolnih sil mladostnih
Starcem bil je vzor modrosti,
Brez strasti in hrepenenja.

Ako v vaši bi sredini
Našel mož se, ki pogoju
Temu bi zadoščal, urno
Javi naj se tu pri meni!

In pri Alahu prisegam,
Da zahtevi Ahmetovi,
Kadar tak se mož pojavi,
Brez odloga bom zadostil.»

Vmol kne. — Mirno pričakuje,
Kakšen bo dobil odgovor.
Toda narod se ne gane,
Nikdo noče govoriti.

Nemo predse zrejo starci,
Lica in oči jim resne,
In mladeniči smehljaje
Gladijo si črne brke.

In džigiti iz soseske
Tihi majejo z glavami
Ter se čudijo besedam,
Ki izustil jih je Aga.

Čas poteka — vse je mirno;
Ahmet znova jok zažene,
Vsakdo je bil že obupal,
Da se stvar povoljno reši.

Zdajci vstane šum med ljudstvom.
Starec sivih las si dela
Pot s komolci skozi gnečo —
Godrnjaje, v stran suvaje.

In globoko se pokloni
Agi, kakor je navada;
Radovedno ljudstvo vtihne,
Starec počne govoriti:

«Koliko gorja človeštvu
Zakrivila je ljubezen!
Koliko se duš pohujša
Na tem svetu radi ženskih!

Varuj se njih vlasti zlobne,
Varuj zapeljivih lic se —
Še dečaku mi pokojni
Modri oče je govoril.

Zvesto v srce sem zapisal
Si očetove besede
In prisegam, da v življenju
Nikdar nisem se spozabil.

Kar moči imel sem, branil
Sem se vsakršne zvijače;
Ostarelo več oko mi
Ženskih ne opaza čarov...

Toda še v mladosti časih,
Če z dekletom sem govoril,
K Alahu sem vroče molil,
Naj obvaruje me padca.

Kadar pa celo nasmehne
Se mi ženska — veruj Aga —
Takrat, kar noge neso me,
Proč bežim, da je ne vidim.

In zato kot dan pomladni
Mi poteklo je življenje,
Tiho, jasno, enomerno —
Vedi, modri Aga, da sem...»

*

Tu mu v govor seže Aga
In, kažoč na njega s prstom,
Z glasnim glasom de Ahmetu:
«Tu je osel — vzemi ga!»

VICTOR HUGO - JUVANČIČ:

Beseda.

Pazíte, ljudje božji, kadar govorite!
Nevarne časih so reči v besedah skrite,
Nesreča in sovraštvo se rodi iz njih.
In ne trdíte mi, da je vaš govor tih
In vaš prijatelj zvest. Slušajte, kaj vam pravim:
Zapríte duri in povejte s šepetavim,
Morda z neslišnim glasom znancu na uho
V globoki kleti, dvajset čevljev pod zemljo,
Brez prič besedo, ki je komu neprijetna. —
Beseda ta, navidez mrtva, neokretna,
Iz vaših ust prišedši urno oživi,

Iz teme smukne, ven na beli dan hiti.
Je že na prostem! Hodi, teka, skače, pleše,
Ne vjamete je več, čez hrib in plan jo kreše.
Zdaj je ubrala pot, ki dobro jo pozna,
V rokah popotni les, za pasom nož ima,
Na koncu dolgih krakov škornje podkovane,
Strogosti mejnih straž so ji povsem neznane.
Če treba, dobi lahko krila kakor tič,
Čez drn in strn frči, ne zadrži je nič.
Ne vstraši se valov deroče, silne reke,
V vrvenju mest za njo nikake ni zapreke.
Naravnost k njemu gre, ki ste menili ga,
Številko hiše ve, nadstropje, ključ ima,
Odklene vrata, vstopi in šegavo pravi,
Režeč človeku se, ki predenj se postavi:
Tu sem! Izustil me je pravkar ta in ta! —
Storjeno je: dobili ste sovražnika.

Iz „Spominov S. Bernhardt“.

(Dalje.)

19. julija je bila vojna napovedana. Pariz je bil pozorišče presretnih in burleskni nastopov. Nervozna in slabega zdravja, kot sem bila, nisem mogla gledati vseh teh podivjanih mladih ljudi, ki so tulili marseljezo in se v sklenjenih vrstah podili po cesti in kričali: „V Berlin! V Berlin!“

Silno mi je bilo srce, zakaj res sem mislila, da bodo šli v Berlin. Toda videla sem, da so se za ta veliki cilj pripravljali nevredno in nečastno. Razumela sem vse to ogorčenje, kajti ta narod, Nemci, nas je brez vsakega povoda izzval.

Da sem sama brez vsake moči, me je silno jezilo. Ko sem videla, kako so vse te blede matere, ki so jim bile oči od jokanja rdeče, objemale svoje mlade fantiče in jih obupano poljubljale, tedaj me je kar dušilo v grlu.

Zbolela sem in jokala brez prestanka. In vendar nisem mogla niti od daleč slutiti grozne nesreče.

Zdravniki so mi nasvetovali, da moram takoj odpotovati v Eaux-Bonnes. Toda Pariza nisem hotela zapustiti. Navdušenje vseh drugih je prevzelo tudi mene. Ker sem postajala vedno slabejša, so me 27. julija skoro s silo potisnili v kupé. Z menoj je šla gospa Guérard, hišna in moje dete.

Na vseh kolodvorih so bili nalepljeni razglasi, da je šel cesar Napoleon v Metz, da prevzame vrhovno vodstvo armade.

Ko sem prišla v Eaux-Bonnes, sem morala ostati v postelji. Moje stanje se je zdelo doktorju Leudetju zelo resno in sam mi je pozneje priznal, da je mislil, da bom umrla. Vzdigovala se mi je kri in niti minute nisem bila brez ledu v ustih.

Čez dvanajst dni sem že vstala. Hitro sem se spet popravila, se pomirila in začela jahati na daljše ture.

Poleg tega so nas pa novice z bojišča navdajale z najboljšimi nadami na zmago. Ko se je izvedelo, da je prejel mladi prestolonaslednik v bitki pri Saarbrücknu, katero je vodil general Frossard, ognjeni krst, je srca vseh navdajalo veliko, sveto navdušenje.

Življenje se mi je zopet zasmajalo v rožnatih barvah. Upala sem na srečni vojni izid in obžalovala Nemce, da so se podali v tako pustolovstvo. (Dalje prihodnjič.)

RAZNO.

Verižnikova gospa odhaja po večerji na kulturo. Prisope v opero. «Kaj igrajo, kaj igrajo?» Vrtar se prikloni: «Tannhäuser ali Pevski boj na Wartburgu.» — «No, no, če še sami ne veste —!» ga prezirljivo pomeri gospa in se jadrno obrne.

Hajd z avtomobilom na koncert. Pride minuto prekasno. Diha težko, briše znoj, vprašuje: «Kaj igrajo, kaj igrajo?» — «Beethovnovi deveto simfonijo, milostiva!» — «O moj Bog, to je preveč, komaj so začeli, pa že deveto, ne grem, ne grem, adijo!»

Jo pihne v dramo (če ni drugega, mora pač v dramo, ne?). «Kaj igrajo, kaj?» — Vrtar šepne tiho, ker je že pričelo: «Danes bomo tiči, milostiva!» — «O, sram vas bodi, kaj pa to mene briga, jaz sem poštena!»

Razburjena se obrne, pade v avtomobil in se pelje razočarana — k večerji.

* * *

Ko se je komik Fritz Beckmann poslavljaj od Berlina, je pisal baje svojemu ravnatelju sledeče ljubezno pismo: «Vi ste vitez Rdečega orla tretjega reda, lastnik teatra drugega reda in govedina prvega reda.»

* * *

Med staro gledališko literarno šaro je mnogo zanimivih gledaliških lepakov. Navajamo nekaj primerkov:

1. **Kovarstvo in ljubezen.**

Romantična igra, spisal Fr. Schiller.

To stvar od precej znanega Schillerja mi pač ni treba posebej priporočati. Schubert, ravnatelj.

2. **Hubertova dvorana.**

Danes in naslednje dni:

«Vera in domovina»

Karl Schönherr, tragedija naroda v petih dejanjih.

V odmorih:

Ples v mali dvorani.

MODNI SALON DAMSKIH KLOBUKOV

ANGELA PEKOLJ

ALEKSANDROVA CESTA 12

== se priporoča velecezenjenim damam ==

Pisarniške potrebščine ovojni, pisalni in
in trgovske knjige priporoča papirnica
IVAN BONAČ v Ljubljani, Šelenburgova ul.

Kavarna, slaščičarna in pekarna
JAKOB ZALAZNIK
Ljubljana, Stari trg št. 21

TRGOVSKA BANKA, D. D.
LJUBLJANA, ŠELENBURGOVA UL. 1
IZVRŠUJE VSE BANČNE TRANSAKCIJE NAJKULANTNEJE

„Orient“, družba z o. z., Ljubljana
Tovarna oljnatih barv, steklarskega kleja, lakov in
firneža — Zaloga pleskarskih in slikarskih potrebščin

SREČKO POVŠE
uglaševalec klavirjev v operi in pri privatnih strankah
Ljubljana, Tržaška cesta 43

Modna krojačnica za gospode in dame
J. Sušnik, Ljubljana, Sv. Petra cesta 16

„Adrija“ mednarodna transportna in komisijska družba s o. z.
Ljubljana, Dunajska cesta št. 31 — Maribor, Rakov, Jesenice
Naslov za bizniskarte: „Adrijaspedit“ — Tekoči računi: Zadruga gospodarske
banke — Internibank — telefon št. 793
Mednarodni transporti — Prevoz vsakovrstne robe — Vkladiščanje robe
— Komisija — Carinsko posredništvo — Transportno osiguranje —
Zbirni promet na vse strani — Prekomorski transporti — Zastopništvo
in zveze v vseh večjih trgovskih centrih tuzemstva in inozemstva

Založna knjigarna
Ig. Kleinmayr & Fed. Bamberg družba
s o. z.
Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 16

A. SINKOVIC
NASIL. K. SOSS.
LJUBLJANA + MESTNI TRG 19

MODNA + TRGOVINA +
ZA + DAME + IN + GOSPODE +

Urejuje Fran Lipah. — Tiska Delniška tiskarna, d. d. v Ljubljani.

Cena 4 Din.